

EXAMINATIONS AND ASSESSMENT CHIEF DIRECTORATE

Home of Examinations and Assessment, Zone 6, Zwelitsha, 5600

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA, Website: www.ecdoe.gov.za

2019 NSC CHIEF MARKER'S REPORT

SUBJECT:	AFRIKAANS FIRST ADDITIONAL LANGUAGE
PAPER:	2
DURATION OF PAPER:	2H
DATES OF MARKING:	1 – 14 DECEMBER 2019

SECTION 1: (General overview of Learner Performance in the question paper as a whole)

Hierdie was 'n baie redelike vraestel in vergelyking met 2018-vraestel derhalwe het kandidate beter gevaar. Die vrae wat die beste beantwoord was, is *Lien* en *Fiela*. Heelwat van die kandidate wat wel swak gevaar het, het die verkeerde keuses uitgeoefen. Die hoogste punte behaal was 69 uit 70. Genres hier beantwoord was *Fiela* en gedigte. Die laagste punt was 1 uit 70.

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
VI. 1	20,1 %	27,7 %
VI. 2	13,5 %	15,2 %
VI. 3	16,3 %	17,4 %
VI. 4	18 %	15,5 %
VI. 5	16,1 %	11,4 %
VI. 6	10,4 %	8 %
VI. 7	5,7 %	4,8 %

Dus het Vlak 7 kandidate met 0,9 % vermeerder en die Vlak 1 kandidate met 7,7 % verminder.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

AFDELING A: DIE ROMAN

VRAAG 1

KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee

QUESTION 1
(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
Die meeste leerders het uiters swak gedoen in 'Kringe in 'n Bos'. Die oorgrote meerderheid van die kandidate het minders as 10 uit 35 vir die vraag gekry. Die vermoede is dat al hierdie kandidate dit as 'n verkeerde keuse vraag gedoen het. Die enigste punte wat hul wel verkry het, was geluiskote a.g.v. meervoudige keuse-vrae. Leerders het weinig kennis van hierdie roman. Die kandidate kan nie die vrae beantwoord nie, want hulle het nie hierdie roman behandel nie.
(b) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
Die hoofrede is dat dit 'n VERKEERDE KEUSE-vraag is. Ek twyfel sterk dat enige skool steeds hierdie roman behandel.
(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning
Skole moet liever 'n ander genre kies wat aanklank vind by hul leerders.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Geen vrae was sinvol beantwoord nie a.g.v. die feit dat dit 'n verkeerde keuse-vraag was. Leerkrigte moet hul leerders oplei om nie Vraag 1 te beantwoord nie.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

VRAAG 2

DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM – Marita van der Vyver

QUESTION 1

**(a) General comment on the performance of learners in the specific question.
Was the question well answered or poorly answered?**

Skole wat Hanna behandel het, het redelik gevaar. Daar was egter skole wat Hanna verkeerdelik beantwoord het omdat Hanna die tweede vraag op die vraestel is en hulle dus Vraag 1 en Vraag 2 beantwoord het. Oor die algemeen het die kandidate 'n goeie begrip en kennis oor hierdie roman, alhoewel min hierdie vraag gekies het. Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).

Woordeskat.

Engelse woorde.

Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term "volgorde" wees wat die probleem skep.

Kodevrae: skryf slegs die letter neer.

Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.

Sterkste / duidelikste karaktertrek.

Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.

(b) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

2.1 Woordeskat: 'fiek' i.p.v. 'reeks'

2.2 Sommige kandidate het nie die begrip "heks" verstaan.

2.5 Die toleransie-vraag is meestal baie goed beantwoord, want baie het dit reggekry.

2.6.2 Kandidate het soms die fokuspunt van hierdie vraag misgekyk deur bloot net 'n karaktereienskap van Margot te noem.

2.16 Kandidate sukkel om hierdie soort vraag te snap – nie dat hulle bloot 'n bewys moet gee om die stelling te staaf nie.

2.17.1 ; 2.17.2 ; 2.17.3 Kandidate het hier die fokus van die vrou misverstaan en dan response gegee wat oor die hele genre strek.

2.21 Innerlike konflik: kandidate het of nie die term verstaan nie of glad nie by die tweede deel van die konflik uitgekom nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Die volgende terme / begrippe soos die manier van vraagstelling (soos in b1 genoem) moet intensiewe aandag in die klaskamer geniet en nie net eenmalig nie.

Figuurlike betekenis: gereelde vaslegging.

Ironie: Verduidelik begrip en lê vas m.b.v. voorbeelde.

Bewys dat stelling ONWAAR / WAAR is: Kandidate moet nooit net 'n bewys aanvoer nie.

Innerlike konflik: Beide kante moet gestel word en moet teenoorgesteld wees t.o.v. dieselfde eienskap.

Afbakening / fokuspunkte van vrae: Moet die verskil ken tussen algemene oop vrae en vrae wat beperk is tot 'n spesifieke fokuspunt bv. die uittrekselvraag.

Goeie vaslegging van die inhoud is baie belangrik.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet weet wat die KBV-dokument voorskryf en kandidate dien ooreenkomstig onderrig. Onderwysers moet gereeld verrykingskursusse bywoon gereël deur die vakadviseur of ander belanghebbende persone.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

MEEULANDERS – Esta Steyn

QUESTION 1
(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
Die meeste leerders het uiters swak gedoen in 'Meeulanders'. Die vermoede is dat al hierdie kandidate dit as 'n verkeerde keuse vraag gedoen het. Die enigste punte wat hul wel verkry het, was geluiskote a.g.v. meervoudige keuse-vrae. Leerders het weinig kennis van hierdie roman. Die kandidate kan nie die vrae beantwoord nie, want hulle het nie hierdie roman behandel nie.
(b) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
Die hoofrede is dat dit 'n VERKEERDE KEUSE-vraag is. Ek twyfel sterk dat enige skool steeds hierdie roman behandel.
(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning
Skole moet liever 'n ander genre kies wat aanklank vind by hul leerders.
(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.
Geen vrae was sinvol beantwoord nie a.g.v. die feit dat dit 'n verkeerde keuse-vraag was. Leerkragte moet hul leerders oplei om nie Vraag 1 te beantwoord nie.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derik van der Walt

QUESTION 1
(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
<p>Skole wat Lien behandel het, het redelik tot goed gevaar. Oor die algemeen het die kandidate 'n goeie begrip en kennis oor hierdie roman. Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p> <p>Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat 'n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.</p>

(b) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
<p>4.2 Nie al die kandidate het by die stereotipering uitgekom nie.</p> <p>4.3 Kandidate moes die verskil ken tussen “haarsalon” en ‘n “salon” (wat te algemeen was).</p> <p>4.6 Omdat die aanhaling in die negatief gestel was, het baie kandidate die verkeerde kant van die ironie gestel of net bloot dele van die aanhaling herhaal.</p>

4.7 Vraag is verkeerd geïnterpreteer waar hulle op die funksie van die karretjie moes konsentreer.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

4.2 Stereotipering: Die betekenis en voorbeelde moet vasgelê word.

4.3 Kandidate moet 'n groter woordeskat besit sodat hulle inhoudsgerigte-vrae kan baasraak.

4.6 Oefen vrae wat in die negatief gestel is.

4.7 Kandidate moet meer aan interpretasie-vrae blootgestel word.

4.12 Idiome en sêgoed asook Engelse woorde moet aan die kandidate verduidelik word.

4.20 en 4.21 Is hoëvlak-vrae wat geoefen en vasgelê moet word.

Goeie vaslegging van die inhoud is baie belangrik.

Goeie vaslegging van die inhoud en woordeskat is baie belangrik. Kennis van die inhoud is ook voordelig by beantwoording van volgorde-vrae.

Konteks van vraag moet in ag geneem word.

Kandidate moet kan onderskei tussen die inhoud van die voorgeskrewe teks en die rolprent.

Kandidate moet die afgebakendheid en fokus van 'n vraag kan raaksien.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet weet wat die KBV-dokument voorskryf en kandidate dien ooreenkomstig onderrig. Onderwysers moet gereeld verrykingskursusse bywoon gereël deur die vakadviseur of ander belanghebbende persone.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

AFDELING B: DRAMA

POPPIE – die drama – Elsa Joubert en Sandra Kotzé

QUESTION 1
<p>(a) General comment on the performance of learners in the specific question.</p> <p>Was the question well answered or poorly answered?</p>
<p>Skole wat Poppie behandel het, het redelik gevaar. Oor die algemeen het die kandidate 'n goeie begrip en kennis oor hierdie drama, alhoewel min hierdie vraag gekies het.</p> <p>Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term "volgorde" wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p>

<p>(b) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.</p>
<p>5.3 Volgorde-vraag verwar met veelkeusige vrae.</p> <p>5.7.2 Kandidate kon nie by die woorde "aanvaar" en "erken" uitkom nie.</p> <p>5.12 Baie min kandidate het twee redes uitgekóm.</p> <p>5.13 Meeste kon hierdie vraag nie beantwoord nie.</p> <p>5.14 Kon nie albei kante van die konflik uitbeeld nie.</p> <p>5.18 Kon nie die tegniese aspekte benoem nie.</p>

5.22-5.23 Kon nie die vraag interpreteer nie.

5.7.2 Leerders het nie die nodige woordeskat nie.

5.22-5.23 Leerders het nie die lied aan Poppie se persoonlike lewe gekoppel nie.

Sommige het nie geweet dat Poppie godsdienstig is nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Onderwysers moet fokus op die tegniese aspekte van die drama en simboliese betekenis van die volkslied verduidelik en hoe dit by Poppie se lewe inpas.

Verduidelik kontras aan leerders.

Goeie vaslegging van die inhoud is baie belangrik.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidate blootstel aan verskillende tipes vrae, bv. volgorde-vrae, konflikvrae en ironie.

Kandidate moet bewus wees van vrae se punttoekenning.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

PALJAS – Chris Barnard

QUESTION 1
(d) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
<p>Skole wat Paljas behandel het, het redelik tot goed gevaar. Oor die algemeen het die kandidate 'n goeie begrip en kennis oor hierdie drama. Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p> <p>Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat 'n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.</p> <p>6.4 Baie kandidate het verkeerdelik na die insident met Emma verwys i.p.v. om op Hendrik te fokus.</p> <p>6.7 Kandidate het nie die begrip “montage” verstaan nie.</p> <p>6.10.1 en 6.10.2 Kandidate het vraag verkeerd geïnterpreteer en net op die negatiewe gefokus.</p>

(e) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

6.11 Leerders het nie op die geheel gefokus nie en het die positiewe aspekte ingesluit.

6.14 Drama-element swak beantwoord.

6.19 Kandidate het gesukkel met die volgorde-vraag.

6.21 Kandidate kon nie by beide kante van die konflik kom nie.

(f) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Goeie vaslegging van die inhoud is baie belangrik.

Kandidate moet besef dat daar 'n verskil is tussen die drama en die fliek.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidate blootstel aan verskillende tipe vrae, bv. volgorde-vrae, konflikvrae en ironie.

Kandidate moet bewus wees van vrae se puntetoekenning.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

VRAAG 7: FIELA SE KIND – Dalene Matthee

QUESTION 1
(g) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
<p>Die meeste kandidate het hierdie vraag beantwoord. Skole wat Fiela behandel het, het redelik tot goed gevaar. Uitslae het hier gewissel vanaf byna volpunte (34 uit 35) tot uiters swak (wat geen begrip van die drama gehad het nie). Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in ‘n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p> <p>Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat ‘n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.</p>

(h) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
<p>7.3 Kandidate ken nie hul inhoud nie daarom het van hulle gesukkel om hierdie vlak 1-vraag te beantwoord.</p> <p>7.5 Die verwysing na “Saterdag” het baie kandidate verwar en hulle het die fokuspunt verloor.</p>

- 7.8 Kandidate kon nie by 'n karaktertrek van Barta uitkom nie. Hulle het eerder verwys na Lange wat haar voorgesê het.
- 7.9 Baie min kandidate het hierdie vraag baasgeraak omdat hulle net die een deel van die konflik genoem het.
- 7.11 Kandidate het gesukkel met die woord “onregverdig” en derhalwe die vraag nie verstaan nie. Kandidate het dalk ook 'n gebrek aan inhoud.
- 7.12 Tegniese aspekte was 'n probleem.
- 7.13 Gebrek aan inhoudskennis.
- 7.17.2 en 7.17.3 Vrae is nie uit Nina / John Benn se oogpunt beantwoord nie.
- 7.19 Gebrek aan inhoudskennis – gesê Tollie is dood.
- 7.20 Gebrek aan woordeskat – “spookskip”.

(i) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Onderwysers moet fokus op die tegniese aspekte van die drama.

Verduidelik kontras aan leerders.

Goeie vaslegging van die inhoud en woordeskat is baie belangrik. Kennis van die inhoud is ook voordelig by beantwoording van volgorde-vrae.

Konteks van vraag moet in ag geneem word.

Kandidate moet kan onderskei tussen die inhoud van die voorgeskrewe teks en die rolprent.

Kandidate moet die afgebakendheid en fokus van 'n vraag kan raaksien, bv. 7.17 en 7.18.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidate blootstel aan verskillende tipe vrae, bv. volgorde-vrae, konflikvrae en ironie.

Kandidate moet bewus wees van vrae se punttoekenning.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

AFDELING C: KORTVERHALE

VRAAG 8.1: *Van Precious: 'n Buisie self – Maretha Maartens*

QUESTION 1
<p>(j) General comment on the performance of learners in the specific question.</p> <p>Was the question well answered or poorly answered?</p>
<p>Redelik baie kandidate het hierdie vraag beantwoord. Die swak kandidate en sentrums het oor die algemeen baie sleg gevaar in hierdie vraag. Sommige kandidate het net 1 of 2 uit 35 gekry.</p> <p>Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p> <p>Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat 'n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.</p>

(k) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

Kandidate ken nie die letterkunde-terme nie bv. konflik en ironie (8.1.8).

8.1.5 c Kandidate het nie Louise se rol in Coenie se lewe korrek beskryf nie. 'n Voldoende woordeskat het ontbreek.

8.1.10 Koppelvraag: Motivering het ontbreek of motivering was nie spesifiek genoeg nie.

(l) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Aandag moet gegee word aan begrippe soos "letterlik en figuurlik", beide kante van konflik, ironie. Woordeskat soos bv. die korrekte Afrikaans vir "rape" (verkrag).

Woordeskatlyste behoort aan kandidate gegee te word. Koppelvraag moet aan kandidate verduidelik word, bv. eerste deel moet korrek wees vir 'n moontlike tweede punt.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidate blootstel aan verskillende tipe vrae, bv. volgorde-vrae, konflikvrae en ironie.

Kandidate moet bewus wees van vrae se puntetoekenning.

Gebruik kopkaarte vir elke kortverhaal om die inhoud op te som.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

VRAAG 8.2 – *Roep van die vleikuiken* – Margaret Bakkes

QUESTION 1
(m) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
<p>Redelik baie kandidate het hierdie vraag beantwoord. Die swakke kandidate en sentrums het oor die algemeen baie sleg gevaar in hierdie vraag. Sommige kandidate het net 1 of 2 uit 35 gekry.</p> <p>Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p> <p>Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat 'n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.</p>

(n) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
<p>8.2.2 Kandidate verwar “wildsplaas” met “wildtuin”.</p> <p>8.2.5 Kandidate sukkel om by die figuurlike betekenis van “woestynjare” te kom.</p> <p>8.2.7 Ironie-vraag problematies.</p> <p>8.2.11 Kandidate kon nie by die simboliek uitkom nie.</p>

(o) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning
---

Aandag moet gegee word aan begrippe soos “letterlik en figuurlik”, beide kante van konflik, ironie. Woordeskatlyste behoort aan kandidate gegee te word. Koppelvraag moet aan kandidate verduidelik word, bv. eerste deel moet korrek wees vir ‘n moontlike tweede punt.
--

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidate blootstel aan verskillende tipe vrae, bv. volgorde-vrae, konflikvrae en ironie.

Kandidate moet bewus wees van vrae se puntetoekenning.

Gebruik kopkaarte vir elke kortverhaal om die inhoud op te som.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

AFDELING D – GEDIGTE

VRAAG 9.1 – *By die robot in Eerstelaan* – Marita van Aswegen

QUESTION 1

**(p) General comment on the performance of learners in the specific question.
Was the question well answered or poorly answered?**

Die meeste kandidate het hierdie vraag beantwoord.

Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).

Woordeskat.

Engelse woorde.

Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.

Kodevrae: skryf slegs die letter neer.

Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.

Sterkste / duidelikste karaktertrek.

Sterkste / duidelikste karaktertrek.

Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.

Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat 'n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.

(q) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.

9.1.1 Kandidat herhaal net die titel i.p.v. om by die ruimte of gebeure uit te kom.

9.1.2 Kandidat volg nie die instruksie van DRIE WOORDE nie.

9.1.4 Gebrek aan woordeskat – ken nie betekenis van “gedwee”.

9.1.6 Verskil tussen innerlike en uiterlike konflik verwar.

9.1.7 Kandidat misinterpreer die konsep van “sterkste kenmerk”.

9.1.8 Kandidat lees vraag verkeerd – fokus nie op eie emosie teenoor tsotsi nie.

9.1.12 Kandidat **verduidelik** nie die mishandeling nie – haal net direk aan.

(r) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Aandag moet gegee word aan begrippe soos “letterlik en figuurlik”, beide kante van konflik, ironie. Woordeskatlyste behoort aan kandidat gegee te word. Koppelvraag moet aan kandidat verduidelik word, bv. eerste deel moet korrek wees vir ‘n moontlike tweede punt.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidat blootstel aan verskillende tipe vrae, bv. gee eie opinie en ironie.

Kandidat moet bewus wees van vrae se punttoekenning.

Leer kandidat om om aanhalings in eie woorde te verduidelik.

Lê klem op aanduiding (korrekte onderstreep) van die klanke by alliterasie en assonansie.

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

VRAAG 9.2: *Huiskat* – Elizabeth Eybers

QUESTION 1
(s) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
<p>Die meeste kandidate het hierdie vraag beantwoord.</p> <p>Kandidate het met die volgende terme / begrippe gesukkel: figuurlike betekenis, ironie, waar / onwaar, innerlike konflik (gee beide kante van), koppelvrae (albei punte verloor wanneer eerste deel verkeerd is), vrae met duidelike afbakening en fokusdele (bv. beperk tot die uittreksel).</p> <p>Woordeskat.</p> <p>Engelse woorde.</p> <p>Volgorde vrae: sommige kandidate verstaan die vraag nie of dit kan die term “volgorde” wees wat die probleem skep.</p> <p>Kodevrae: skryf slegs die letter neer.</p> <p>Inhoudsvrae: ken nie die spesifieke feite nie.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Sterkste / duidelikste karaktertrek.</p> <p>Verduideliking-, motivering- en afleidingsvrae moet meer omvattend beantwoord word, MAAR kandidate moet ontmoedig word om lang paragrawe as antwoorde te skryf, want hulle verbeur punte deur feitefoute te maak. Die eerste feit in 'n paragraaf moet reeds die vraag beantwoord.</p> <p>Koppelvrae: Kandidate moet bewus wees daarvan dat 'n tweede punt verbeur word indien die eerste deel van die vraag inkorrekt is.</p>

(t) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
<p>9.2.1 Kandidate het nie die vermoë om 'n afleiding n.a.v. die title te maak nie.</p> <p>9.2.2 Kandidate haal net die reël aan.</p> <p>9.2.3 en 9.2.4 Te kort aan woordeskat.</p> <p>9.2.6 Kandidate versuim om eers twee kenmerke te kies – volle aanhalings word as antwoord gegee sonder om na spesifieke kenmerke te verwys.</p>

9.2.10 Ironie word nie korrek verduidelik nie.

9.2.12 Kandidate onderstreep inkorrek – onderstreep sluit dikwels die klanke wat volg ook in.

9.2.14 Kandidate beantwoord nie in eie woorde nie –gebruik kernwoorde wat in gedig voorkom bv. “kronkel” en “sluit” i.p.v. omskrywings van hierdie woorde.

9.2.15 Fokus nie op die huiskat nie, maar op die mens.

(u) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Aandag moet gegee word aan begrippe soos “letterlik en figuurlik”, beide kante van konflik, ironie. Woordeskatlyste behoort aan kandidate gegee te word. Koppelvraag moet aan kandidate verduidelik word, bv. eerste deel moet korrek wees vir ‘n moontlike tweede punt.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Onderwysers moet kandidate blootstel aan verskillende tipe vrae, bv. gee eie opinie en ironie.

Kandidate moet bewus wees van vrae se puntetoekenning.

Leer kandidate om om aanhalings in eie woorde te verduidelik.

Lê klem op aanduiding (korrekte onderstreep) van die klanke by alliterasie en assonansie.